

**Kvalitetsredovisning av förskolorna
Himliliv, Pärlan och Ängeln 2023/2024**

Hur vi vet att vi vet det vi vet

Vårt kvalitetssäkrande arbete har följande dokument som grund:

Halv- och helårsavstämningar av projektet och Jag och min förskola

Förskolorna arbetar kontinuerligt med att utveckla och dokumentera den projekterande delen av den pedagogiska verksamheten. Det görs varje vecka vid avdelningarnas reflektionstid. Två gånger per år skrivs sammanfattningar. Detta läsår uteblev den första på grund av den cyberattack Svenska kyrkan utsattes för i november 2023. Pedagogerna träffades dock för gemensam reflektion och grupphandledning av varandras arbeten. Helårsavstämningen skedde i maj månad 2024. Då beskrevs barnens förändrade kunnande i projekten.

KUL ,Kvalitetsutveckling inom Linköpings förskolor

Pedagogerna har skattat och enats om kvalitetsnivå på den pedagogiska verksamheten utifrån läroplanens målformuleringar. Skattningen görs med hjälp av ett material framtaget av Linköpings kommun.

Attitydundersökning

Linköpings kommun har genomfört en digital attitydundersökning under läsåret som gått. Undersökningen vänder sig till vårdnadshavare med barn i åldrarna 2-5 år som varit inskrivna på förskolorna. Kommunen sammanställer sedan resultatet för de tre förskolorna tillsammans.

Samtal med vårdnadshavare

Samtal med vårdnadshavare kring barnets lärande och trivsel erbjuds och genomförs en gång per läsår. Om vårdnadshavarna önskar erbjuds fler samtal.

AKKA

Linköpings Domkyrkopastorat genomförde detta läsår en medarbetarenkät. Enkäten sammanställdes av personalavdelningen och distribuerades sedan ut till rektor. En handlingsplan kring förbättringsområden i arbetsmiljön upprättades av rektor och arbetsledare.

Medarbetarsamtal

Samtal med samtliga pedagoger genomförs vid två tillfällen under läsåret. Vid samtalen är verksamhetens mål och den egna arbetsinsatsen föremål för reflektion utifrån olika perspektiv.

Arbetsmiljö och barnsäkerhet

Arbetsmiljöronnd och Barnsäkerhetsrond har genomförts fysiskt på samtliga förskolor av ansvarig pedagog. Vid arbetsmiljöronder har rektor deltagit.

Språklig medvetenhet

Detta är ett material som kartlägger barngruppens språkkunskaper.

Kartläggningen ger pedagogerna kunskaper om hur vårt språkarbete ska planeras för att ge alla barn bästa möjliga språkutveckling. Kartläggningen genomförs med barn fyllda 4 och 5 år.

Hitta språket och Hitta matematiken

När barnen börjat förskoleklass gör mötande skola ett språk- och matematiktest med barnen. För de förskolor som skickar fem eller fler barn till samma skola skickas ett resultat till förskolan. Resultatet kan ses som ännu en indikation för hur språkarbetet ska planeras.

Tillbud

Ett antal tillbudsrapporter avseende både barn och pedagoger har inkommit.

Tillsyn

Med anledning av ny skrivning i Skollagen, 2019 kring Ägar- och ledningsprövning för enskilda utförare har Linköpings kommun ändrat sina insyns- och tillsynsbesök på våra förskolor. Numera genomförs bara en tillsyn. På våra förskolor genomfördes den under hösten 2023.

Underlag och dokument för denna kvalitetsrapport finns samlade i en pärm – KVALITET 23/24 på rektors kontor.

Beskrivning av verksamheten

Detta läsår startade som tidigare med introduktionstid under augusti månad. På förskolorna Himlialiv och Pärlan har detta skett med alla nya barn medan förskolan Ängeln har haft introduktion av nya barn under hela läsåret. Förskolan Ängeln är också den förskola som inte har haft full barngrupp förrän under vårterminen.

På alla tre förskolor finns utbildade pedagoger utifrån vår grundtanke. Detta läsår har arbetslagen bestått av tre långtidsvikarier och resterande tillsvidareanställda. Vår bemanning är 8 förskollärare och 11 barnskötare. Vår ateljérista har varit tjänstledig och tjänsten har varit vakant.

Läsårets kick-off hade vi på Vårdnäs stiftsgård där två dagar ägnades åt lek på olika sätt. Vi började med Sokratiska samtal i respektive arbetsgrupp tillsammans med Tobias Pihlblad för att sedan brainstorma kring begreppet lek utifrån tre frågeställningar; Pedagogernas tankar om vad lek är, Vilka lekar finns på vår förskola? och Var finns lekarna på vår förskola? Under dag två mötte vi Emelie Bernemyr från Barnkompetens som föreläste om leken och dess betydelse. Hon lät oss också leka tillsammans ute på en stor grasmatta.

Vårt projektfokus för läsåret är Lekvärldar. Syftet är att pedagoger och barn tillsammans ska utforska lek och lärande. Vår läroplan lyfter lek som ett viktigt redskap för det livslånga lärandet. Lek kan ses på olika sätt och olika lekteorier finns. Syftet med detta projekt var att göra leken som ett utforskat lärande mer synlig i vår verksamhet. Som ett led i detta har alla pedagoger läst boken Värna barns lekstyrka av Margareta Öhman. Under läsårets personalmöten har pedagogerna reflekterat tillsammans kring boken.

Under detta läsår startade vi upp vårt Skolråd. Detta är ett råd som på uppdrag av vår huvudman Kyrkorådet, Linköpings Domkyrkopastorat, arbetar med huvudmannens ansvar för verksamheten. Skolrådet har träffats vid fyra tillfällen. Skolrådet består av sex personer med den kompetens som krävs enligt Skollagen av enskild huvudman. Kompetenserna som krävs är ekonomi, arbetsmiljö och skoljuridik.

Våra vårdnadshavare fortsätter att skatta vår verksamhet med stor nöjdhet. Trygghet får höga poäng. Kan våra relationella förhållningssätt skapa denna trygghet? Barnens lärande får en lägre siffra. Vi får fundera på om vi inte är tydliga nog med att berätta om vår undervisning och tydliggöra barnens individuella lärande vid utvecklingssamtalen.

I november månad utsattes Svenska kyrkan för en cyberattack. Den pedagogiska verksamheten påverkades inte mycket, då den allt som oftast är analog. Däremot fick det administrativa arbetet sättas på paus.

Under förra läsåret, 2022/23, påverkades vi mycket av oroligheter i omvärlden. Det har fått oss att samtala om hot och oro. Vi har under året kompletterat vår krisplan med en beredskapsplan utifrån ett antal case som Skolverket skrivit fram.

Vi har samlat kaplanerna för förskolorna vid några tillfällen för att nå samsyn kring barn, lärande och de konfessionella inslagen. Kaplanerna, biträdande kyrkoherde och rektor har deltagit vid en kurs i ämnet. På hemmaplan har vi genomfört ett antal träffar och det sista mötet tillsammans med ansvariga pedagoger på förskolorna. Våra samtal fortsätter in i kommande läsår, 2024/25.

Vi har under detta läsår försökt att lyfta behov av förbättringar i våra utemiljöer. En plan för ett mer medvetet underhåll är framtagen och vi hoppas att detta kommer att gynna våra utemiljöer framöver.

Även detta läsår har ett mindre antal tillbudsrapporter inkommit. Tillbud som enkelt kunnat åtgärdas enkelt eller tillbud som inte hade kunnat förebyggas i verksamheten.

Förskolan Himlaliv

Förskolan Himlaliv ligger i Johannelund, ett ytterområde i Linköping. Himlaliv har sammanlagt 40 inskrivna barn i åldrarna 1-6 år. Barnen är åldersindelade på avdelningarna Molnet och Regnbågen. Arbetslaget består av 9 pedagoger, fem som arbetar 100%, och fyra som arbetar 75%. Förskolan arbetar projektinriktat och drivs av Svenska kyrkan.

Avdelningen Regnbågen

Vi startade upp projektet genom att iordningställa miljöerna utifrån projektidén och den nya barngruppen. Vi ville väcka nyfikenhet och leklust hos varje barn. För att skapa en trygghet hos alla barn hade vi en tydlig introduktionsplan. Vi ville låta alla barn och vårdnadshavare möta vår miljö, oss pedagoger och andra barn utifrån sina egna förutsättningar.

Vi pedagoger har agerat "lekbroad" mellan barnen. Vi har varit med i leken och stöttat den. Vi ser nu en förändring hos barnen att de leker mer självständigt, vi blir observatörer i leken och kan följa barnen vid sidan om. Här behöver vi ha en fingertoppskänsla kring när vi behövs i leken eller ej. Vi i arbetslaget har under året fortbildat oss kring lek genom föreläsningar, sokratiska samtal och litteratur. Med en samsyn och gemensamt förhållningssätt har vi kunnat ge oss in i barnens lekvärldar med nya glasögon. Vi utgick från två rum med samma basmiljöer. Barnen har varit indelade i två grupper. I basmiljöerna ville vi att barnen skulle få möta varandra, oss, våra rutiner och spännande utmaningar. Matematik, språk och kommunikation, teknik, skapande verksamhet och motorik, lek och rörelse utgjorde grunden i våra lekmiljöer. Vi har i vårt förändrande av miljöerna varit noggranna med att låta de befintliga miljöerna och materialet stanna kvar. Barnen har behövt olika lång tid på sig att leka färdigt, utforska och vidareutveckla leken. Vi skyndar långsamt i våra lekar, och lek måste få ta tid.

Vi har sett att våra barn har varit nyfikna på att mötas i leken på olika sätt. Vi har erbjudit barnen både kodat och okodat material. Vi har sett att barnen visat en fascination inför våra miljöer och att de vågat utforska mer på egen hand. Utifrån barnens intressen, erfarenheten och behov har vi vidareutvecklat våra miljöer och skapat nya lekmiljöer. Genom observationer, lek och "mini-möten" tillsammans med barnen har vi fått syn på områden vi har velat utveckla. Barnens intresse kring känslor skapade nya lekar där vi kunde mötas kring skrämsel/trygghet och överraskning/glädje. Att leka gubben i lådan, sjunga "ut och jaga lejon" och läsa God natt Alfons Åberg har varit ett sätt för barnen att utforska detta. Rollekshörnan i ett av våra basrum behövde bli större för att fler barn skulle kunna leka tillsammans och för att leken i sig skulle kunna ta större utrymme. Många barn lekte simhall och pratade mycket om att bada. Under ett av våra "mini-möten" pratade barnen om att kunna duscha innan badet- sagt och gjort, en lekduch behövdes i vår miljö. Att kunna dansa och röra sig till musik har varit viktigt för många av våra barn och vi har ändrat våra miljöer så att alla kan delta i dans och sång. Vi har utifrån barnens önskemål skapat olika låtlistor, ett sätt för barnen att få påverka sin vardag.

Vi tillförde stora tvättkorgar i rotting för att se vad dessa kunde bli i leken. Våra barn har lekt och lekt med korgarna, de har blivit båtar, bilar, sängar, brandbilar och badkar. Korgarna har också inbjudit till återhämtning, en plats där barnen har kunnat bädda ner sig och vila en stund. Vi ser att våra barn under året som gått utvecklat sin fantasi även kring annat material. En duploplatta kan vara en telefon och höga utebordet kan bli en brandbil.

I vår ateljé har barnen kunnat möta okodat skapande- och konstruktionsmaterial. Vi har iordningsställt olika stationer: ljusbord, ett bord fyllt med ris och makaroner, konstruktion, vilohörna och skapande. I denna miljö ville vi utmana våra barn finmotoriskt och sensoriskt på olika sätt. Stationerna har varit tydligt avgränsade för att skapa ro och tid att utforska. Ateljén har varit en oas för de barn som behöver ett lugnare sammanhang under delar av dagen.

Vi vill skapa en kultur där böcker och läsning får en central roll i verksamheten. Våra barn möts av böcker oavsett när och var de leker. Boken ska vara ett levande material som barnen kan bläddra i och få högläst om och om igen. Vi har sett att samtalen kring böckernas innehåll skapar nya forum för diskussion. Barnen har berättat och funderat kring vad vi har läst. Vi ser att barnen i rolleken använder böcker som ett sätt att "ta hand om sin bebis".

Under årets gång har vi utifrån barnens intressen och behov utvecklat och förändrat våra olika miljöer. Vi har sett att det har skapat hjälpsamhet, självständighet, nya vänskaper och en acceptans för våra olikheter.

Avdelningen Molnet

Vårt fokusområde i projektet var den fysiska miljön och hur vi skulle få den inbjudande och tillgänglig för olika sorters lekar. Vi ville att barnen skulle få stort inflytande i hur miljöerna skulle utformas och användas och har haft möten där allas röster fått höras. Vi ville ge barnen en känsla av grupptillhörighet, att alla behövs och är lika mycket värda. För att komma dit använde vi oss av samarbetslekar och hejramsor där vi fokuserade på att hitta vi-känslan. För att få syn på barns tankar om vad lek är gjorde vi tillsammans en mindmap. Samtal kring denna har gett barnen möjligheter att utveckla tankar om lek. Som ett exempel uttrycker barnen att *bygga koja är en lek, men inte att såga av grenar till kojan*.

Vi ville utmana barnens fantasi och tog avstamp i boken *Monsteriet*, skriven av Junaida. Vi har läst boken, lekt, busat och låtsats att det finns troll i skogen och spöken i elementen. Vi har sett ett värde i att vi pedagoger gått in i fantasivärldarna tillsammans med barnen. Barnen har varit fascinerade och det har varit skräckblandad förtjusning då de vetat att det inte är på riktigt, men ändå...tänk om? Barnen fick utifrån boken rita sina egna monster som sattes fast på en stor gemensam tavla. Vi har under skapandes gång sett ett lärande och förändrat kunnande där barnen tagit mycket inspiration av varandra, hjälpts åt och samtalat långa stunder kring sina teckningar. Vi har sett en begynnande nyfikenhet och förståelse för skriftspråket. Barnen vill gärna skriva vad de ritat och flera barn har börjat ljuda bokstäverna. De hjälper varandra med hur ord ska stavas och hur bokstäver ser ut.

I de olika lekmiljöerna har vi sett att lärande skett och att lekarna utvecklats. Detta har varit både inom- och utomhus. I konstruktionsleken har vi sett att barnen gått från att bygga till att planera, bygga upp och använda sig av rekvisita såsom djur, playmobilfigurer och andra leksaker. Barnen har samtalat kontinuerligt i leken och kommit fram till hur leken ska utvecklas. Vi har vävt in fakta om Vasaskeppet och Titanic, då det visades intresse för det. I rolleken gjorde vi om miljön efter barnens önskemål. Det blev en trolldskog med träd, lianer, stenar och spindlar. Här har fantasin fått stort utrymme och det har blivit lekar om troll, kojbyggen och gömmor för att vildvittrorna inte ska hitta dem. På gården har vi fokuserat mer på regellekar och vi har kunnat se att barnen blivit förtrogna med speciellt leken Under hökens vingar kom. De har bjudit in de yngre barnen och visat hur leken går till och låtit dem ta plats. Vi har även gått till lekparken och skogen. Vi har sett att lekparkerna är mer kodade och därför inte lika inbjudande som skogen till att utveckla fantasin. I skogen blir leken mer fri. Skogen skapar möjligheter att leka fler tillsammans.

Vi kan även se att barnen själva löser konflikter nu genom att förklara och diskutera tillsammans. Barnen har fått en förståelse för varandra i det sociala samspelet. De bjuder in alla mer och verkar ha förstått att alla behöver öva på olika saker. De har blivit en grupp som tycker om varandra och låter alla vara med på sina egna villkor. Vi pedagoger har varit närvarande, medlekare och iscensättare och vi tror att det hjälpt barnen bli mer självständiga i leken. Vi har sett en barngrupp som är nyfikna, kreativa och där alla får ta plats och vara med.

Förskolan Pärlan

Förskolan Pärlan ligger i anslutning till Skäggetorps kyrka i Linköping. Vår huvudman är Linköpings domkyrkopastorat. Vi har 25 inskrivna barn i åldrarna 1-6 år. Barnen är åldersindelade på två avdelningar, Rubinen för de yngre och Diamanten för de äldre. Arbetslaget består av fem pedagoger varav två arbetar 100% och tre 75%.

Avdelningen Rubinen

Målet med vårt projekt har varit att alla barn ska få leka och få en förståelse för sin omvärld. Genom leken ville vi utmana barnens motorik, kommunikation och samarbete.

Vi startade upp läsåret med att skapa mötesplatser för lek och utforskande. Dessa har skapats utifrån Lpfö18 och barnens intressen. Vid iordningställandet av miljöerna valde vi att använda fyra färger som grund; röd, blå, grön och gul. Vi kan se att detta genomgående tema har skapat ett lugn och hjälpt materialet att komma till sin rätt. Det har också gett en pedagogisk ingång i samtal och undervisning.

En av mötesplatserna är en läs-vrå med madrass, kuddar och mjukisfigurer från kända bilderböcker. Här kan barnen läsa enskilt, tillsammans och med oss pedagoger. Böckerna är tydligt presenterade i en vägghylla och i en stor boklåda. Vi pedagoger exponerar böckerna för att de ska locka till läsning. Vi ser ett stort läsintresse i gruppen och det uppstår spontana läs-stunder även i andra lek miljöer.

En annan mötesplats kallas av barn och pedagoger för fikastationen. Där finns bord och stolar och tillgång till lek-kök med köksutrustning, samt mat- och bakverk i trä och tyg. I en av tre korgar på väggen finns även några doftpåsar med kryddor som kan användas och utforskas i leken. På krokar hänger hattar i olika färger. Det finns även skor, enklare väskor samt pappåsar att stoppa saker i. Fikat har blivit ett sätt att bjuda in varandra och oss vuxna i leken.

Avdelningen har också ett ljusbord. Där finns olika material att utforska och upptäcka ljuset med. Vi pedagoger väljer dessa utifrån årstid och barnens intresse men också för att utmana och väcka funderingar hos barnen.

En annan viktig lekmiljö är vår stora blå matta. Där finns stora mjuka kuddar att bygga med. På en låg hylla intill mattan finns lekfigurer, träbilar, klossar och stapel-material i olika utföranden, samt egentillverkade träklossar med bilder på varje barn. Väggen används till att projicera på, det kan vara en bild, en bok, ett bildspel, en dans eller ett gymna-pass. Ibland tar vi fram material som passar med det vi projicerar. Ytan är flexibel och kan enkelt göras fri från saker så att barnen har plats att röra sig fritt.

Vid de stora fönstren ut mot gården har vi satt plastfilm i olika former och färger. Barnen kan enkelt ta bort och sätta tillbaka dessa. Den här miljön har under hela året fångat barnens intresse och drivit dem att lära sig namnet på alla färger. Detta utforskande har vi sedan sett spridas vidare i de andra miljöerna. Samtalet har fördjupats och barnen har uppmärksammat nyanser, likheter och olikheter.

I ett av rummen finns färgsorterat Duplo med tillhörande figurer, fordon och plattor. I samma rum finns en "trappa" med naturmaterial, konstväxter, rör i olika storlekar, bondgårdsdjur och bilder på dessa. Det står korgar på golvet med textilier, bilar, ankor och bollar. På en vägg finns lutande plan i en bana. Barnen har konstruerat med de olika materialen på höjden, längden, satt ihop och skapat fantasivärldar. De har rasat sina byggen och undersökt hur olika saker rör sig i hyllan på väggen och i pappören.

I avdelningens ateljé har barnen fått möta många olika former av skapande. Processen och möjligheten att få utforska tekniker och material har stått i fokus, snarare än färdiga resultatet. Vi har i detta gjort flera gemensamma projekt. Vi kan se att barnen nu tar egna initiativ och önskar tex att få måla.

Samlingen innan lunch är ett återkommande inslag som alla barn nu är förtrogna med. I början var det svårt att samla barnen på vår runda gröna matta och få dem att stanna kvar. Nu är det barnen själva som hjälps åt att samla kompisarna. Varje gång tar vi fram en väska med små mjukisdjur, där barnen i tur och ordning väljer något som vi sjunger/ramsar om. Barnen får också berätta vilket djur de valt. Det har tagit lite tid att lära sig att vänta på sin tur men nu har de alla en förståelse för hur det går till. Vi samtalar om vad vi gjort under förmiddagen för att lägga grunden för återberättande. Fler och fler av barnen tar en aktiv roll i detta. Vi har använt samma sånger och ramsor under hela läsåret och ökat på antalet valmöjligheter utifrån barnens intressen. Barnen är förtrogna med texterna och rörelserna. Vi har valt sånger och ramsor som vi tänker främjar kommunikation och språkutveckling. I våra samtal med barnen märker vi att deras ordförråd har ökat. De använder fler begrepp och ett mer nyanserat språk. Vi hör allt oftare att barnen sjunger och ramsar spontant. Ett exempel på detta är när ett av barnen börjar sjunga vid matbordet. Ett av de yngsta barnen vänder sig då mot pedagogen och konstaterar "nyckelpiga" och får bekräftat att kompisen sjunger om nyckelpigan från sångväskan.

Vi som pedagoger har fördelat oss i rummen och varit aktiva medforskare. Vi har på detta sätt introducerat barnen till miljön och varandra. Lekmiljöerna har blivit "den tredje pedagogen" som hjälper oss att uppnå våra mål. Vi har arbetat aktivt för att barnen ska veta var alla saker hör hemma och att de förstår att vi ska vara rädda om dem. Vi kan se att barnen lockas in i rummen och börjar leka. De har både enskilt och tillsammans utforskat de olika materialens egenskaper. Ibland har vi iscensatt något i rummet för att väcka barnens nyfikenhet och utforskande, för att ge leken ny fart eller för att den ska fördjupas. Vi ser att barnen har lärt känna miljö och material och blir mer och mer kreativa i hur de används. En annan viktig del i barnens lärande har varit chansen att utforska gång på gång. Barnen har fått vara i lekmiljöerna och upprepat sina lekar och utforska i egen takt utan att vi förändrat så mycket.

Vi ser att gruppen under året gått från ett JAG till ett VI och att de allt oftare bjuder in varandra och i leken och utforskandet. Vi ser genom mer sammanhållen lek att barnen har utvecklat en förståelse för lekkoderna. Vi möts varje dag av glitterögon som ser på oss och varandra med förväntan och nyfikenhet.

Avdelningen Diamanten

Inför projektet frågade vi oss vad som händer med leken när vi mer medvetet ger den tid, rum och ro. Vi ville också titta närmare på vilket lärande som sker i leken. Under projektets gång har vi vänt på den sista frågan och frågar oss i stället vilket lärande som behövs för att främja leken.

I höstas lekte de äldre barnen ofta regellekar. Det var ibland svårt för dem att hålla upp intresset när de inte lyckades förmedla eller förstå reglerna. Vi valde ut tre lekar med syftet att lära oss dem ordentligt tillsammans. Vi kan se och höra att det har blivit viktigt för barnen att enas om regler som ibland varit lite oklara. Vi tolkar det som att barnen har erövrat en modell för demokratiska processer. Vi ser också att de yngre barnen, som inte lika ofta efterfrågade denna typ av lekar, har fått lek-kompetens och ett stärkt självförtroende. Nu vet de vad som förväntas av dem i leken och de är mycket mer intresserade av att delta, även när de uppstår spontant och inte är vuxenstyrda.

Flera av årets lekar har kommit till för att vi på något sätt berikat lekmiljön. Vi kan ha tillfört något material eller bjudit in barnen till en upplevelse. Efter sommaren hade vi till exempel ställt i ordning en lekmiljö med en kassaapparat, låtsaspengar och en hylla med tomma matförpackningar. Detta blev en affärslek som snabbt involverade och engagerade alla barn på avdelningen. Den har pågått under hela året i olika konstellationer och vi ser en stor utveckling i barnens samspel. Till en början var dialogen i många fall ganska ensidig och fåordig för att nu i slutet av våren ha en helt annan karaktär. Mot slutet av terminen blev barnen utmanade i att rita av och prissätta varor från lek-affären. Dessa bilder sattes sedan upp i lekmiljön. Vid ett senare tillfälle fick de barn som ritat bilderna ta med en lista på dessa varor till Willys och jämföra de egna priserna med de som finns där. Tillbaka på förskolan sattes foton från Willys upp i lekmiljön och barnen har berättat för kompisarna vad de gjort. Vi har efter detta sett hur barnen i leken reflekterar mycket kring priser, siffror och vad de står för. Som avslutning har vi tänkt att barnen ska få namnge sin affär och sälja glass under vår vernissage i juni.

Andra lekar har uppstått spontant med material som vi haft länge, som tex lego. I början av hösten ville de yngre barnen i gruppen ha mycket stöd av oss vuxna i sina byggen. Det var svårt både finmotoriskt och att konstruera så att det höll för lek. Vi såg att samtalen vid legot kretsade mycket kring bilar och vad som behövdes för att bygga dessa. För att underlätta barnens samspel har vi haft flera samlingar som kretsat kring legobitar och lego-ord. Vi ser att detta underlättat i kommunikationen och att barnen i högre utsträckning använder orden i stället för att förklara vad de behöver genom att tex låta som en brandbil. Barnen har utvecklat sin kreativitet och idag behöver de sällan hjälp med sina byggen.

Flera av årets lekar har på olika sätt tagit avstamp i böcker eller sagor som barnen tyckt extra mycket om. En av dessa är boken "Björnen som inte ville dela med sig", skriven av Oakley Graham, som de äldre barnen i gruppen bad att få illustrera. Vi laminerade barnens bilder och klitrade fast magneter på baksidan så de kunde användas på vår magnettavla. Sen har de äldre barnen med hjälp av boken och stöd från oss vuxna berättat sagan för varandra. Barnen ville gärna berätta med "rätt" ord. De har kämpat och dragglat meningar med stort driv och nu ser vi hur dessa barn gjort både berättelse och ord till sina. Vi har sett hur den här och de andra sagorna vi arbetat vidare med återkommit i barnens lekar. I våras valde vi att gå vidare med berättelsen genom att låta barnen spela den som teater. Vi ordnade ett kakfat med låtsaskakor (som är centralt i boken) och frågade barnen om de ville leka berättelsen. De blev ivriga och en av de yngsta bad direkt om att få spela huvudrollen. Vi lät barnen skifta roller men märkte snart att det var svårt att hålla reda på vem som var vem. Vi tillförde därför djurdiadem och huvudbonader och lät också barnen tillverka attribut till några av karaktärerna. Det blev lättare för både oss och barnen att hålla reda på vem som var vem i berättelsen.

I vår reflektion har vi återkommit till vad mycket det betytt för gruppen att ha en gemensam upplevelse eller berättelse att utgå ifrån i leken. Det blir en demokratisk process där alla fått tillträde till leken utifrån sina förutsättningar. Vi har sett hur kön, ålder och annat som annars kan dela upp barnen, har fått mindre betydelse. Eftersom alla varit väl förtrogna med berättelsen så har de som varit mer verbala kunnat öva in dialogerna nästan ordagrant från boken, medan de som inte är där än rent språkligt har kunnat gestalta sin roll med inlevelse, gester och enstaka ord. De yngre har lika gärna som de äldre kunnat vara i huvudroll, på ett annat sätt än när de leker mer traditionella roller då de yngre lättare hamnar i biroll. Barnen har kommit på att de kan skifta mellan flera roller om de är för få i leken. Detta har underlättats av attributen som vi har för att markera vem som är vem. Vi har gett denna lek mycket utrymme och den är fortfarande ett återkommande och populärt inslag i verksamheten. Barnen är tydligt stolta över att ha erövat berättelsen och att de genom att öva lärt sig många nya och svåra ord. I skrivandets stund har vi inte hunnit till avslut, men planerar att låta de som ska börja skolan baka "björnens kakor" och bjuda kompisarna.

Språket har alltid ett stort fokus på vår förskola eftersom en majoritet i barngruppen har ett annat modersmål än svenska. Vi har under projektets gång samlat in ord som vi stött på i de olika lekarna och gjort dem tillgängliga i miljöerna och verksamheten. Vi kan se att detta har utvecklat leken och samspelet i gruppen.

Förskolan Ängeln

Förskolan Ängeln ligger i anslutning till Tanneforskyrkan i Linköping. Vi har 19 barn inskrivna i åldrarna 1-6 år. Barnen är åldersinindelade på två avdelningar, Vingen för de äldre barnen och Fjädern för de yngre. Vi är fem pedagoger, två som arbetar 100%, en som arbetar 90% och två som arbetar 75%. Förskolan arbetar projektinriktat och drivs av Svenska kyrkan

Avdelningen Fjädern

När vi inledde projektet gjorde vi det utifrån att barngruppen hade förändrats. En majoritet av barnen var yngre och vi insåg tidigt att vi skulle behöva göra förändringar i miljön och tänka kring materialet. Vår tanke var att projektet skulle fokusera på att låta barnen ha inflytande i hur miljön skulle utformas. Vi pedagoger skulle finnas med och se vad barnen visade intresse för och ville utforska. Vi upplevde att det material som fanns mest av användes till att hållas ut på golvet. Vi tyckte oss inte se att barnen faktiskt använde eller utforskade det. Vi bestämde oss därför för att plocka bort stora delar av det material som funnits sedan tidigare och istället presentera ett material i taget för barnen i ett rum utan distraktioner. Vi ville genom detta få syn på hur barnen använde materialet. Ett par av frågorna vi ställde oss var: Intresserar materialet barnen? Vad händer när pedagogerna blir mer delaktiga i leken? Det barnen visade intresse för fick stanna kvar i miljön och vi såg att barnen började interagera med materialet på andra sätt. Ett exempel är förskolans duplo. Vi kunde se att duplomiljön blev en populär mötesplats för barnen. Vi har fortlöpande arbetat med barnens språkutveckling genom att benämna exempelvis materialets färg, form och läge *Jag rullar den blå bollen under bordet.*

Något som blev tydligt var att flertalet barn hade både intresse och behov av att röra på sig i sitt utforskande. Det medförde att vi kom att introducera olika typer av hinderbanor för barnen, något som uppskattades mycket och tillät barnen att utveckla sina motoriska färdigheter.

Lekarna utvecklades i takt med att barnen blev äldre och flera barn började leka rollek, både parallellt, i samspel med varandra och genom att imitera det de såg andra göra. Vi pedagoger var hela tiden närvarande i lekarna, satte ord på saker samt tillförde material vartefter för att lekarna skulle fortgå.

Vi ville utveckla samspelet och den empatiska förmågan i gruppen och valde att arbeta utifrån boken "Nisse och Nora plåstrar om", skriven av Emelie Andrén och Lisa Moroni. Det är en bok som handlar om att trösta när någon är ledsen. Vi har läst och lyssnat på boken i smågrupper, dramatiserat berättelsen för barnen samt satt upp bilderna från boken på väggen.

Bilderna har gjort att barnen kunnat gå tillbaka till sagan och återuppleva den om och om igen. Vi kan se att barnen förstått och tagit till sig bokens innehåll genom att de ställt sig framför bilderna och återberättat både med ord och gester. Barnen har återgett berättelsen med mycket känslor, både för sig själva men även tillsammans med andra. Om det beror på att barnen skapat en egen känslomässig koppling till handlingen eller om de bara återgett vad de upplevt vid dramatiseringen kan vi inte svara på. Flera barn har i olika sammanhang, både hemma och på förskolan, visat olika strategier för att kunna trösta. Vi tänker att det är ett bevis på att berättelsen har engagerat barnen.

Avdelningen Vingen

Syftet med förskolornas gemensamma projektfokus var att pedagogerna och barnen tillsammans skulle utforska leken och lärandet. Vi ville synliggöra detta i vår verksamhet.

Vi började med att iakttäta det barnen lekte och visade intresse för. Ganska snart såg vi ett intresse för spänningen i skattletande. Vi bestämde att vår lekvärld skulle vara pirater och skattjakt. Tillsammans skapade vi en piratbåt med skattkartor, skattkista och annan rekvisita som skulle få leken att fortgå. Leken avtog när flera av de mest drivande barnen slutade på Ängeln och piratbåten förvandlades till sjukhus/ambulans/sjukhussäng eftersom ett stort intresse visades för doktorslek. På Vingen blev det ändringar av både barngrupp och pedagoger. Det kom in fler yngre barn i gruppen och vi såg ett behov av att ge barnen möjlighet att utveckla turtagande, samspel och språklig medvetenhet. Vi pedagoger bestämde oss för att använda oss av Kompisböckerna, skriven av Linda Palm och Knacka på, skriven av Anna-Clara Tidholm. Vi ville uppmärksamma barnen på varandras lekstyrkor och att få möjlighet att leka med flera. Genom Kompisböckerna ville vi ge barnen strategier som de kunde använda i det sociala samspelet samt att de skulle få en förståelse för vikten av att visa hänsyn till varandra.

Samtidigt som barnen har fått styra lekarna vävde vi pedagoger in det som vi hade uppmärksammat att flera barn behövde för att komma vidare i sin lekstyrka. Vi pedagoger har i större utsträckning funnits med i lekarna och hjälpt barnen med att sätta ord på saker och känslor, vänta på sin tur och samspela med varandra. Hur jag går in i leken och hur jag bjuder in kompisarna, är ett par saker vi jobbat med. Vi märker att ordförrådet har blivit större hos flera av barnen och de benämner fler saker och uttrycker önskningar mer nu än tidigare. De frågar om vad saker heter och om de inte förstår något i större utsträckning. Om det beror på projektet eller barnens mognad kan vi inte säga, men tänker att vår ökade närvaro i lekarna bidragit.

Vi har velat visa barnen deras eget värde och förståelse för andra. Detta har vi bland annat gjort genom att varje barn har fått "knacka på" sin egna dörr och berättat för kompisarna om vad de skulle möta innanför dörren. Hur ser det ut hemma hos mig? Vilka bor där? Vad gillar jag att leka med? Då flera av barnen har annat modersmål än svenska tog vi hjälp av vårdnadshavarna. De mejlade bilder från hemmet och med hjälp av dem kunde vi pedagoger vägleda och hjälpa barnen med att sätta ord på saker som betyder mycket för dem. Vårdnadshavarna fotograferade även en dörr hemma hos dem så att det verkligen var barnens egna dörrar som vi knackade på. Barnen har fått skapa sina egna knacka på-böcker där de fått välja vad de vill ha bakom de olika dörrarna. Vi har sett en nyfikenhet för hur det är hos kompisarna och många samtal har handlat om de bilder som sitter uppe på väggarna. Vi har även sett/hört barnen fantisera vad som finns bakom de olika dörrarna och det har blivit många skratt tillsammans.

Vi har lekt olika lekar där barnen fått vänta på sin tur och tycker oss kunna se att barnen börjat göra det i större utsträckning.

Händelser som vi särskilt vill lyfta

Språkutvecklande arbete

Vi har under våren fått information om att vår läroplan ska revideras. Ett område som ska förstärkas och lyftas fram är högläsning. Det är följden av ett sämre resultat kring språkförståelse som man sett på nationell nivå.

Vi kan stolt konstatera att det finns ett stort utrymme för detta i vår verksamhet. Det är en av våra styrkor.

Högläsning

Vi ser att böcker har en framskjuten plats på våra förskolor. Mindre förskolebibliotek finns på varje avdelning. Olika platser finns för möjlighet att ta en bok och sätta sig ner och läsa. Barnen vet att vuxna alltid har tid för högläsning. Vi ser att detta sprider sig till barnen som gärna läser för varandra.

Världsboksdagen

Vi firar världsboksdagen på alla förskolor under april månad. Dagen firades på olika sätt. Kända berättelser från olika barnböcker var i fokus. Några pedagoger spelade teater. Findus och Pettson som passade på att fylla 40 år och Bockarna Bruse var årets föreställningar. En grupp barn besökte Agora (ett bibliotek) och en annan grupp barn såg digitala sagor på Pollyglutt.

Föräldramöte

Under våren bjöd vi in samtliga vårdnadshavare till ett gemensamt föräldramöte med fokus på språk och högläsning. Projektet Bokstart som finns i tre av våra stadsdelar presenterades. Vårdnadshavarna fick möjlighet att ställa frågor till föreläsaren.

Lek är livet

Under året som gått har leken som grund för undervisningen varit alla tre förskolors fokus. Många härliga lekvärldar har skapats. En sjöröverbåt, en simhall, en affär, en trollskog, en ambulans, en teater av en bok och regelstyrda lekar.

Tillsammans med barnen har vi pedagoger upplevt att leken kan öppna upp för undervisning som utgår från barnens intressen.

Att värna barns lekstyrka

Att läsa samma litteratur i arbetslagen har visat sig vara mycket bra för att skapa en gemensam förståelse och kunskap kring det projektfokus som pågått. Arbetslagen har läst boken "Att värna barns lekstyrka" av Margareta Öhman. Att läsa litteratur ger en form av kompetensutveckling samtidigt som det gynnar samspelet klimatet. Under hela läsåret har bokläsandet varit levande och samtal har förts på personalmöten.

Reflektion från ett av arbetslagen kring boken:

"Under året har vi läst och samtalat kring boken "Att värna barns lekstyrka". Den har varit en viktig del i vårt arbete med projektet då vi hela tiden kunnat relatera bokens innehåll till det vi upplever i vår praktik. Den har fördjupat våra frågor och samtal kring lek och vad vi kan göra för att främja den. Detta har också varit ett stöd i vårt utformande av lekmiljöerna. Bland annat så gjorde vår senaste läsning, som handlade om fördelar och nackdelar med okodat vs kodat material, att vi tänkte om i en av lekmiljöerna på Diamanten".

En lek på en av förskolorna

"Det händer saker i Bamses by i dag. Först fyllde farmor år och fick tårta men sen hade lille Skutt dött och Bamse fick rädda honom. Men då dog farfar Alex också och Skalman fick laga en magisk trolldryck så att farfar Alex levde igen. Sen blandade farfar Alex trolldryck till alla Lille Skutt och alla kunde leva igen. Så hoppade alla i Bamsebyn på den magiska bilen. Sen kom Mickelina och sa att alla i Bamsebyn behövde gå in till Bamses hus . Alla Bamsar och Lille Skuttar och farfar Alex hjälptes åt att städa Bamses labb"

Lek är liv tycker alla vi på förskolorna.

Förskola och församling

Under läsåret som gått har samverkan mellan förskolorna och församlingarna utvecklats. Samtal med kaplaner och pedagoger har öppnat upp för möte mellan förskole- och församlingskultur. Våra förskolor har en konfessionell inriktning. Vad det betyder för oss och hur den verksamheten ska erbjudas barnen har varit fokus för våra samtal.

Samverkan

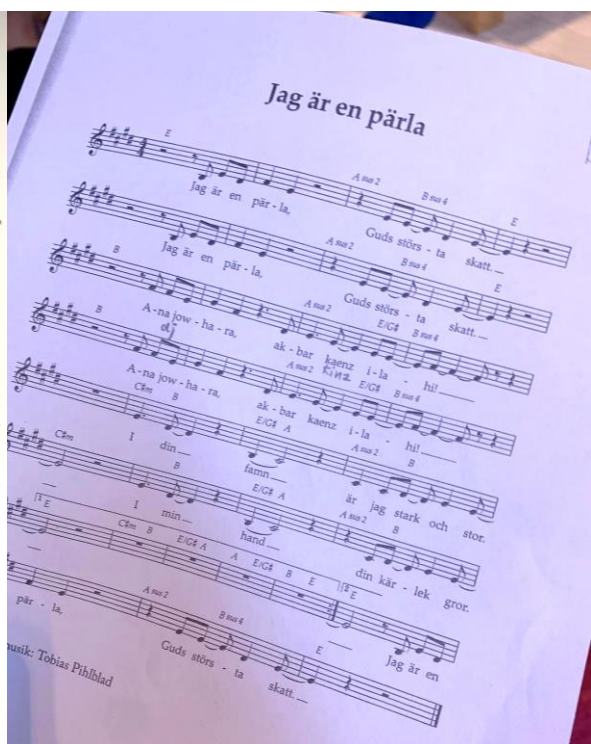
Samverkan ser olika ut i de olika församlingarna. På Himliliv berättas Godly Play-berättelser av kaplanen och besök i kyrkorummet görs. På Pärlan bjuds barnen in till Skattkistan och Godly Play- berättelser i kyrkorummet. Vid de samlingarna deltar kaplan, församlingspedagog och kyrkomusiker. På Ängeln deltar barnen i församlingens Öppen förskola i församlingshemmet och Sångskatten i kyrkorummet. Vid dessa samlingar deltar, kaplan, församlingspedagog och musiker.

Frälsarkransen

Förskolorna använder sig av Frälsarkransen för att ge barnen möjlighet till andlig utveckling enligt artikel 27 i Barnkonventionen. Detta är ett armband med olika pärlor, där varje pärla har en egen betydelse utifrån existentiella teman.

Pärlan 10 år

I februari månad, på Kyndelsmässodagen, firade vi att förskolan Pärlan funnits i 10 år. Firandet skedde under en av Skäggetorp församlings huvudgudstjänster. En dramatisering av söndagens text genomfördes och barnen sjöng Pärkans egen sång, Jag är en Pärla, skriven av Tobias Pihlblad. Det bjöds på festligheter med korv, bröd och kakor bakade av familjerna. Som en extra "födelsedagspresent" delade Super Mario ut godispåsar till alla barn.

100-språklighet

På våra förskolor arbetar vi med att låta lärandet bli mångsidigt och hållbart. Vi arbetar 100-språkligt säger vi. Med det menar vi att vi undersöker och gör samma sak på många olika sätt.

Alla hjärtans dag

Detta är en dag där förskolorna tänker extra på den andre. Att kunna ge kärlek är också en av pärlorna i Frälsarkransen budskap. I år kan man se att förskolorna har tagit sig an denna dag på olika sätt med hjälp av skapande och digitala verktyg.

Rocka sockorna

Detta är ett annat tillfälle då vi arbetar med värdegrundsfrågorna. Alla är lika olika. Denna dag har pedagoger och barn olika sockor för att uppmärksamma människor med Downs syndrom. Dagen inramas av någon sång, saga eller berättelse i ämnet.

Utvärdering av arbetet med våra prioriterade mål

I vårt systematiska kvalitetsarbete utgår vi ifrån två olika kartläggningsmaterial. Vartannat år arbetar vi med KUL, som är utvecklat av Linköpings kommun och utgår ifrån LPFÖ18. Vartannat år arbetar vi med vårt eget kartläggningsmaterial som är utformat för att förebygga och åtgärda diskriminering och annan kränkande behandling i verksamheten. Detta läsår har den senare legat till grund för våra prioriterade mål.

Himlaliv

Läsårets utvecklingsmål var att se över vår fysiska miljö på förskolan både inne och ute, för att förebygga så att den inte bidrar till diskriminering. Vi har arbetat med våra miljöer både inne och ute. Vi har valt att arbeta så långt det är möjligt med en närvarande pedagog i miljöerna. Det har gjort det möjligt för oss att förebygga konflikter utifrån diskriminering.

Pärulan

Vi såg inför läsåret ett behov av att fokusera på den pedagogiska miljön och Pärulans rutiner för att förebygga diskriminering utifrån diskrimineringsgrunderna. Vi har både inför och under projektets gång arbetat igenom våra lärmiljöer för att de ska vara trygga mötesplatser som erbjuder lek och utforskande.

Vi ville i detta även fokusera på barnen som demokratiska medborgare. Vi ser att detta arbete syns i våra projektberättelser. På Diamanten har vi sett styrkan i att utgå ifrån en gemensam berättelse eller upplevelse i leken för att främja demokratiska processer. De yngre har tack vare en trygg lärmiljö och medvetna och närvarande pedagoger fått möjligheten att få utveckla en vi-känsla.

Ängeln

Läsårets utvecklingsmål handlade om att vi såg en risk i den fysiska och sociala miljön. Tidigt på läsåret bytte vi ut större delen av barngruppen. I den gruppen kunde vi inte se risk för att barn kränks utifrån ålder och kön och att en hierarki heller inte har uppstått. Därför har vi inte behövt arbeta med detta.

Områden att utveckla

Under läsåret 2024/25 kommer förskolorna fortsätta arbeta med leken som projektfokus. Syftet med projektet Lekvärldar är att pedagogerna och barnen tillsammans ska utforska leken och lärandet. Förskolans läroplan lyfter lek som ett viktigt redskap för barnen i det livslånga lärandet. Lek kan ses på olika sätt, olika lekteorier finns. Syftet med detta projekt blir att göra leken som ett utforskat lärande mer synligt i vårt verksamhet.

Vi ser att alla tre förskolor har valt hållbar utveckling som ett prioriterat område. Under kommande läsår behöver varje förskola samtala om, och skriva fram vad hållbar utveckling betyder och hur det tar sig uttryck i verksamheten.

Några nyfikenhetsfrågor kan vara: Hur kan lek och hållbarhet befrukta varandra? Kan vi skapa möjlighet för utforskande av hållbarhet genom lekvärldarna? Eller kan lekvärldarna uppstå ur frågor som rör hållbarhet?

En tvåårsplan är framtagen av rektor för arbetslagen. Områden att utveckla är: lek, Reggio Emilia- inspiration och samspelskompetens.

Varje enskild förskolas prioriterade målområden

Kommande läsår ska vi arbeta utifrån kartläggningen som gjorts med hjälp av KUL, Kvalitetsutveckling inom Linköpings förskolor.

Himlaliv

Vi kommer under året att arbeta med trygghet, omsorg och utveckling samt hållbar utveckling på vår förskola.

Pärnan

Hållbar utveckling- Vi ser en social handlingskompetens hos barnen men vill rikta denna mot ett miljöperspektiv. Vi vill erbjuda barnen en upplevelse av att vara en del av ett ekosystem och en mer hållbar relation till naturen. Barnens möjlighet att påverka sin situation- vi vill hjälpa barnen att få syn på sina lärprocesser, både på grupp- och individnivå.

Ängeln

Hållbar utveckling och kulturell mångfald är områden vi på Ängeln vill förbättra.

Analys

Vi kan tydligt se att leken har fått ta stor plats i verksamheten på våra förskolor detta läsår och att det har uppstått ett lärande ur och kring leken. Detta var vårt syfte med vårt projektfokus. Lek är ett viktigt lärverktyg för samhällets yngsta medborgare. Det har vi fått erfara på flera sätt. Vi ser att två tydliga spår har funnits, ett socialt och ett språkspår. Då förskolans uppdrag vilar på demokratins grund känner vi oss stolta över den tydligheten. Samspel och kommunikation är två viktiga grundpelare för att en demokrati ska fungera. Vi ser att vi är mindre tydliga i våra berättelser med läroplanens andra målformuleringar och behöver bli bättre på att skriva fram vår verksamhet utifrån fler mål i läroplanen. Vi ser att det finns aktiviteter som lika väl kunnat beskrivas utifrån ett matematiskt lärande men vi har valt social interaktion och språk. En fundering kan vara att vi utifrån vår huvudmans värderingar och verksamhet tycker att relation är viktigt, nästan viktigast för att vara hållbar som människa. För att världen ska leva är vår huvudman, Linköpings Domkyrkopastorat, Svenska kyrkans vision. En vision som finns nedskrivnen i pastoratets Församlingsinstruktion.

Vi ser att barnens språkutveckling på många sätt stärkts genom att vi utgått från barnens lekar. Vi har (kunnat fylla på med ord och gester för att) tillsammans skapat lekvärldar där (alla har en gemensam förståelse) vi närmat oss ett gemensamt språk. På så sätt har lekarna kunnat flyta på med gott samspel barnen emellan.

Jag och min förskola, vårt fokus för de yngsta barnen, har tagit form på våra förskolor. Några har kommit långt med miljöerna redan innan introduktionens start medan andra håller på att utveckla sina miljöer. Här kan vi använda oss mer av varandras kompetenser för att bli bättre. Vi har sett värdet för de yngsta barnen att få möta förskolevärlden i de miljöer vi valt ut utifrån läroplanens målformuleringar. Den tredje pedagogen, miljön i förskolan, fungerar som en trygg pedagog vid introduktion på förskolorna.

Den kommunikationsstrategi vi hade inför detta läsår har gett ett gott klimat på alla förskolor. Vi har förstärkt det genom en heldag med föreläsning om det Hållbara arbetslaget. Arbetslagen har också haft möjlighet att arbeta mer med sin kommunikation genom den bok alla har läst för att få samsyn kring lek.

Vi är stolta över att våra förskolor har god tillgång till många böcker. Vi kan konstatera att alla barn kan vara säkra på att någon vuxen alltid har tid att sätta sig ner och läsa för dem.

Årets attitydundersökning visar som tidigare att vårdnadshavarna överlag är nöjda med våra förskolor. Trygghet är något som skattas högt. Ett område förra läsårets attitydundersökning skattade oss lägre var barnets lärande. Vi känner att vi inte gjort det synligt för våra vårdnadshavare och behöver arbeta med att tydliggöra det bättre, då det skattats lägre även detta läsår.

Vi är glada över resultatet av den tillsyn som utfördes av Linköpings kommun på alla våra tre förskolor under hösten. De skriftliga och de muntliga kommentarerna lyfte fram styrkor vi kanske tänker att vi har men inte formulerat för oss själva innan. Vårt systematiska arbete lyftes som analytiskt och bra. Här tänker vi att våra reflektionsunderlag nu har satt sig i organisationen. Vi förstår dess syften bättre nu och använder dem kontinuerligt. Beröm ska också ges till de som upprättar kvalitetsrapporten. Det är ett gott och gediget arbete som ligger bakom för att rapporten ska vara lättläst och med ett sammanhållet språk. Ett fint tillsammansarbete kan man säga.

Vi bedömer på helheten att våra förskolor erbjuder barnen en verksamhet med god kvalitet och väl förankrad i det demokratiska uppdraget.

Linköping 24-05-30

Anna Wallenberg, Birgit Triches och Charlotta Johansson, förskollärare från de tre förskolorna Himlaliv, Pärlan och Ängeln
Pia Strömqvist, rektor